

De Fryske Mole

Activiteitenverslag

Bestuursverslag

2022

Activiteitenverslag/ Bestuursverslag 2022

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Doel van de stichting	4
2. Bestuur en organisatie	4
3. Nieuws uit 2022	5
4. Molens	7
Stand van zaken restauraties	7
Stand van zaken onderhoud	9
Borging Kwaliteit	9
5. Molenaars	12
6. Financiën	13
7. PR en Communicatie	14
8. Tot slot	15

Op de voorpagina: de Terpensmole bij IJlst wordt ontmanteld om per schip naar de aannemer in Sneek te worden vervoerd.

Foto: Rein van der Wal (Jurriëns Noord)

Voorwoord

Voor u ligt het activiteitenverslag c.q. bestuursverslag 2022 van Stichting De Fryske Mole. We geven hiermee inzicht in het reilen en zeilen van zowel bestuur als de vrijwilligers.

In dit verslag zijn de gegevens over de financiën van onze stichting kort opgenomen. Hiernaast hebben wij een uitgebreid overzicht in de jaarrekening, de door de accountant opgemaakte 'rekening en verantwoording' over 2022.

De bestuurssamenstelling is in 2022 niet veranderd. De heer Busman heeft aangegeven af te treden zodra er een vervangend bestuurslid voor hem is. Deze wisseling zal plaatsvinden in 2023.

Om onze molens in goede staat te houden, hebben we in 2022 restauraties gestart en andere afgerond en er is uiteraard ook het noodzakelijke onderhoud verricht. We hebben weer nieuwe restauratieplannen voor de komende jaren op de plank liggen. Door de inzet van onze vrijwillige molenaars draaien de molens regelmatig.

Er liggen grote uitdagingen voor ons. We blijven wel steeds voldoen aan onze hoofddoelstelling: het bevorderen en verzekeren van de instandhouding van de molens in Fryslân. Ook in 2022.

In het kader van ons 50-jarig bestaan (1970-2020), is dit motto aan ons logo toegevoegd:
'Wyn, wetter en kreakjend hout'

Deze tekst past goed bij De Fryske Mole:

- De wind, die de molens nodig hebben;
- Het water, de basis voor onze poldermolens;
- Krakend hout, zodra de molen de wind in de zeilen heeft.

Ook is het een ode aan de molenaars:

Zij werken met de elementen en met het machtige gekraak van het unieke monument om zich heen.

Alle werkzaamheden rondom het behoud van de molens zijn alleen mogelijk door medewerking van onze molenaars en bijdragen aan onderhoud en restauraties van overheden, fondsen en niet te vergeten onze donateurs. Wij zijn allen zeer dankbaar.

1. Doel van de stichting

De stichting is op 28 december 1970 opgericht en heeft als doelstelling:

“Het bevorderen en verzekeren van de instandhouding van molens in de provincie Fryslân, door het naar vermogen onderhouden en restaureren van de in eigendom zijnde molens en voorts al hetgeen dat met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt. Zoals het laten malen en draaien van de molens door gediplomeerde molenaars en de uitgifte van het kwartaalblad de Utskoat.”

2. Bestuur en organisatie

Het bestuur van De Fryske Mole bestond op 31 december 2022 uit:

- De heer W. Schukken, Dronrijp, voorzitter
- De heer B. Potjer, Drachten, penningmeester
- De heer K. Munting, Oosterwolde, vicevoorzitter + onderhoud molens
- De heer J.J. Poorte, Franeker, secretaris + onderhoud molens
- De heer F. Busman, Drachten, onderhoud molens

Het bestuur wordt ondersteund door een algemeen coördinator (gemandateerd) die belast is met de taken van de secretaris en de interne organisatie van De Fryske Mole:

- De heer G. van Dijk, Steunpunt Monumentenzorg Fryslân, Leeuwarden

Verder wordt het bestuur bijgestaan door twee adviseurs:

- De heer R. Hulshof, Leeuwarden, adviseur juridische zaken
- De heer G. van Reeuwijk, Arum, adviseur technische en cultuurhistorische zaken

In de ‘Auditcommissie Stichting De Fryske Mole’ zijn als externe leden benoemd:

- De heer G. Nienhuis, voormalig molenspecialist Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- De heer W. Bouma, architect bij J.O.N.G. architecten, Balk

Het bestuur heeft in 2022 vijf keer regulier vergaderd. Tussentijds heeft het bestuur contact over de lopende zaken, ook met andere organisaties en overheden.

De administratieve organisatie van de stichting wordt per jaar geëvalueerd en waar mogelijk verbeterd. Hierin zijn de verantwoordelijkheden van de bestuursleden vastgelegd. De coördinatie van de onderhoudstaken per molen en per molenmakersbedrijf is gekoppeld aan één van de drie technische bestuursleden. Zij houden regelmatig contact met de molenaars en de aannemers.

De algemeen coördinator staat garant voor een gestroomlijnde interne gang van zaken. Dit betreft ook controle op de vastgelegde processen. Hij staat voor begeleiding van het restauratie- en onderhoudsproces en de voorkomende werkzaamheden daaromtrent met betrekking tot maximaal behoud van de monumentale en cultuurhistorische waarden van de rijksmonumenten.

Naast de coördinator en het bestuur, spelen ook de Monumentenwacht (die de inspectierapporten opstelt) en uiteraard onze gediplomeerde molenaars een grote rol. Zij zijn de ogen en oren voor de stichting. Zij zien als eerste de noodzaak van onderhoud of herstel en lossen, in goed overleg met de technische bestuursleden, ook regelmatig zelf kleine mankementen op.

Mevrouw G. Rodenhuis van de Monumentenwacht Fryslân verricht voor de Fryske Mole de verslaglegging, archivering en overige secretariële ondersteuning. Voor de financiële administratie wordt gebruik gemaakt van de diensten van mevrouw H. Aardema van de Monumentenwacht.

Het kostenbewakingsstelsel, met als doel overschrijdingen en verkeerde boekingen van onderhoudskosten (Sim) te voorkomen, werkt goed. Door dit stelsel is er een goed inzicht in de actuele stand van zaken van de onderhoudskosten en de verkregen subsidies per molen, verdeeld naar gemeente en bijdragen van de gemeenten van 25-35%.

3. Nieuws uit 2022

Stimuleringsregeling Monumenten (Provincie Fryslân)

Voor restauratie van molen De Eendracht bij Kimsward (waterwerken) en molen Heechhiem bij Goëngahuizen (casco bovenhuis) is een bijdrage aangevraagd uit de provinciale subsidieregeling SUMO 2022. Hiervoor hebben wij de toezegging ontvangen in december.

Detail aantasting houten lijsten Heechhiem

*Spinnenkop Heechhiem
Goëngahuizen*

Foto's: Van Reeuwijk Bouwmeester

Verdere fondswerving en uitvoering van de plannen is in voorbereiding.

Naast de restauratieregeling van de provincie Fryslân is er voor molens de mogelijkheid om voor onderhoud (instandhouding) 15% subsidie te krijgen aanvullend op de afgegeven Sim-beschikking van het rijk.

Molenaarshuisjes

We streven er al jaren naar om de molenaarshuisjes die in ons eigendom zijn, op te nemen in het rijksmonumentenregister. Dit betreft de huisjes bij de Marswâl bij Lollum en de Beabuorster Mole bij Tjerkwerd. In 2022 hebben onze inspanningen daadwerkelijk tot resultaat geleid; op ons beargumenteerd verzoek en na nader onderzoek is de Minister tot de conclusie gekomen dat de huisjes voldoende waarden hebben om ze met het molenerf 'bij te beschermen' bij de molens. De bescherming is zeer positief. Niet alleen vanwege de erkenning van de cultuurhistorische waarden, maar ook financieel; zolang de huisjes niet onder de monumentenstatus vielen, waren de kosten lastig te financieren. We kunnen het onderhoud nu opnemen in de Sim-regeling.

Bestuur

De verhoudingen binnen De Fryske Mole en de verhoudingen met overige stichtingen, organisaties en partijen, zowel in Fryslân als in contacten in den lande, zijn prettig.

De heer Busman heeft aangegeven af te willen treden, omdat zijn termijn verstreken is. Hij verlaat het bestuur als er een vervangend bestuurslid gevonden is. Deze wisseling zal plaatsvinden in 2023.

Relaties met andere organisaties

Overleg met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de provincie Fryslân en de gemeenten waarin onze molens zijn gelegen is structureel, net als de jaarvergadering met de vrijwillige molenaars en reguliere bijeenkomsten met het Gild Fryske Mounders, Vereniging De Hollandsche Molen en de collega-monumenteninstellingen in het 'Monumintehûs Fryslân'.

Wij geven advies aan collega-stichtingen en moleneigenaren over het vlottrekken van onderhoud en restauraties, het vergunningentraject en mogelijkheden voor financiering.

Ook is de heer Poorte als bestuurslid van De Fryske Mole vertegenwoordigd in de landelijke Molenadviesraad. Hierin zijn meerdere malen de zeer hoge kosten van verzekeren ter sprake gebracht en naar aanleiding daarvan is een werkgroep opgericht die zich buigt over het onderwerp verzekeren. In 2023 valt een voorstel te verwachten.

Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim)

De kosten voor instandhouding werden altijd gedekt door de jaarlijkse bijdrage van het rijk van 60%, de gemeenten 25% en de provincie Fryslân 15%. Het Besluit regeling instandhouding monumenten (Brim) van het rijk is na de periode 2013-2018 opgevolgd door de Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim).

In de Sim-beschikking 2019-2024 ontvangen we 50% subsidie van het rijk. Weliswaar met een hoger maximumbedrag, maar de rest van de kosten moet op een andere manier opgevangen worden. Monumenteigenaren die voor de periode 2020-2025 of later hebben aangevraagd, ontvangen weer 60% subsidie van het rijk. De 10% lagere subsidie voor deze periode is een grote uitdaging voor onze stichting in deze lopende onderhoudsperiode.

De meeste gemeenten hebben zich inmiddels bereid getoond de onderhoudsbijdrage te verhogen van 25% naar 35% om het ontstane gat in de begroting op te vullen. Hiervoor is De Fryske Mole zeer erkentelijk.

4. Molens

Stand van zaken restauraties

We hebben twee grotere restauraties kunnen starten; het bovenhuis van de Terpensmole bij IJlst en de Beintemapoldermûne bij Westergeest (restauratie van onderdelen, o.a. van het gevluht, vervangen van de vijzel en terugbrengen van houten bekleding in plaats van riet). Ook was het herstel van de Volharding bij Jislum (een onfortuinlijk schadegeval) aan de beurt in 2022.

Terpensmole, IJlst

Deze spinnenkopmolen staat bij IJlst aan het doorgaande water De Geau, waar ook houtzaagmolen De Rat in IJlst aan staat. Het bovenhuis van de Terpensmole was door knaagkeveraantastingen sterk verzwakt. De boventoren van deze spinnenkopmolen is per schip over De Geau naar de werkplaats van de aannemer in Sneek getransporteerd voor restauratie.

Alle slechte onderdelen zijn vakkundig hersteld door restauratiebedrijf Jurriëns Noord (onderdeel van Friso Bouwgroep). De restauratie is begeleid door Van Reeuwijk Bouwmeesters uit Arum. Op 11 oktober is de boventoren teruggeplaatst en in november 2022 is het gehele werk naar volle tevredenheid opgeleverd.

Foto's: Rein van der Wal van Jurriëns Noord
Restauratiebord: Van Reeuwijk Bouwmeester

Beintemapoldermûne, Westergeest

De laatste restauratie was in 1988 uitgevoerd. Toen is de houten bekleding van kap en achtkant vervangen door een rieten bekleding. Deze rieten bekleding heeft de molen nooit eerder gehad. In deze restauratie wordt het riet weer vervangen door hout. De houten vijzel moet worden vernieuwd en verder is restauratie van onderdelen (o.a. gevlucht) noodzakelijk. Deze restauratie wordt in 2023 afgerond.

*Beintemapoldermûne,
Westergeest*

Het uiterlijk van vóór 1988

Foto's: (archief) Van Reeuwijk Bouwmeester

Voor de restauratieprojecten hebben wij financiële ondersteuning gekregen van de provincie Fryslân, Prins Bernhard Cultuurfonds, Molenfonds, TBI Fundatie, Stichting Bouwcultuurfonds Friesland, Meindersma-Sybenga Stichting, P.W. Janssen's Friesche Stichting, dr. Hendrik Mullerfonds, Van Heloma Stichting en Wetterskip Fryslân. Wij zijn hen hiervoor zeer dankbaar.

De Volharding, Jislum

In 2018 hadden we bij deze molen een restauratie uitgevoerd. Kort na deze restauratie ontstond er in de herfst van 2019 helaas grote schade. Tijdens het inzetten van de molen is deze in een zware bui op hol geslagen, met als gevolg ernstige schade aan molen en gevlucht. De nog bruikbare delen werden opgeslagen en de molen werd afgedekt ter voorkoming van verdere achteruitgang.

De verzekering wilde de kosten van de schade helaas niet volledig dekken. Na een bijdrage uit het Molenfonds van De Hollandsche Molen, konden we in juli 2022 beginnen met het herstel van de molen en het gevlucht. De molen staat nu weer als een sieraad in het weidse landschap te pronken.

De kap van de Volharding in de takels na herstel.

Het nieuwe gevlucht van De Volharding is geplaatst.

Foto's: Fokke Busman

Stand van zaken onderhoud

In 2022 is regulier onderhoud uitgevoerd in het kader van de meerjarenplannen voor de molens uit de Sim-periode 2019-2024. De verschillen tussen besteed budget per molen en per gemeente verschilt nogal. De reden hiervoor is dat nog niet voor alle molens 100% dekking is en dat er ook veel restauraties worden uitgevoerd. Het is wel de verwachting dat het Sim-budget aan het einde van de periode zal zijn besteed.

Borging Kwaliteit

Wij zijn van mening dat het verrichte onderhoud en de restauraties ook in 2022 van een goede kwaliteit waren en met maximaal behoud van monumentale waarden zijn uitgevoerd. Deze restauratiekwaliteit is mede verkregen doordat de kwaliteitsborging binnen onze organisatie steeds beter verloopt.

Ook werken wij met aannemers die voldoende gekwalificeerd en gecertificeerd zijn en jarenlange ervaring bezitten in molenonderhoud. Zij hanteren het uitgangspunt dat bij onze stichting hoog in het vaandel staat; sober en doelmatig onderhoud met maximaal behoud van monumentale waarden. De restauratieladder is hierbij het uitgangspunt en De Fryske Mole hanteert de Uitvoeringsrichtlijnen van de ERM om de kwaliteit van het werk te kunnen borgen. Naast de kwaliteit van het werk is het van belang dat de gehele organisatie en het gehele traject tot en met de restauratie voldoende kwaliteit in zich heeft.

Langs de volgende vier paden trachten wij de kwaliteit van stichting De Fryske Mole te borgen:

1. Kwaliteit als vast agendapunt

Kwaliteitsborging is een vast agendapunt van de bestuursvergaderingen. Dat biedt iedere bestuurs-onderhoudscoördinator de gelegenheid om het bestuur op de hoogte te houden van zaken die de kwaliteitsprestatie van DFM beïnvloeden. Het houdt het gehele bestuur geïnformeerd en biedt de mogelijkheid om tijdig en aantoonbaar bij te sturen op punten waar de prestatie achterblijft bij het beleid of een projectdoelstelling.

2. Zelfevaluatie

We houden tweemaal per jaar een momentopname. In juli: deze opname kan leiden tot bijsturen

- *Zitten we op schema?*
- *Zijn de hoofdprocessen effectief en efficiënt?*
- *Hebben we te maken met onverwachte omstandigheden of mogelijke incidenten?*
- *Leiden de tussenresultaten tot realisatie van het beleid of moet er worden bijgestuurd?*

In december het gehele jaar evalueren.

- *Wat hebben we gedaan op onze doelstellingen te realiseren?*
- *Hebben we dat succesvol, effectief en efficiënt gedaan?*
- *Zijn onze acties een POM-organisatie waardig, geven we invulling aan onze voorbeeldfunctie?*
- *Vergt de ervaring van afgelopen jaar aanpassingen van beleid en / of werkwijze?*

De evaluatie van december kan leiden tot bijstelling van beleid, het vaststellen van nieuwe doelstellingen en/ of het aanpassen of vaststellen van (nieuwe) werkwijzen.

3. Auditprogramma

Voer per jaar tenminste twee audits uit op de hoofdprocessen van de stichting.

Mogelijke onderdelen (in diverse combinaties te auditen)

- *Een toets van bouwdoSSIERS aan de beschreven procedures;
Werken we zoals we beloven en leidt dat tot voorgenomen resultaat en kwaliteitsniveau.*
- *Documentbeheer / dossiervorming:
Kan van elk project inhoudelijk verantwoording worden afgelegd aan de hand van de vastgelegde informatie?*
- *Interne rapportages:
Geven rapportages en verslagen een goed beeld van de werkelijkheid en leiden ze tot procesbeheersing door medewerkers en bestuur?*
- *Veiligheid:
Werken wij zelf en onze uitvoerende bedrijven veilig?*
- *De kwaliteit van de uitvoerende bedrijven
Een steekproef op de prestatie van de door ons ingeschakelde (gecertificeerde) bedrijven.*

De auditbevindingen leggen bij directie / bestuur de verplichting tot:

- *Analyse van de geconstateerde tekortkomingen (wat is de oorzaak van?)*
- *Het opstellen van een plan van aanpak (op hoofdlijnen) om tekortkomingen op te lossen.*
- *Opvolgen / oplossen binnen vooraf afgesproken termijn.*

4. Beoordeling bekwaamheid

Evalueer (steekproef) vakbekwaamheid en deskundigheid van medewerkers, bestuurders, adviseurs en leveranciers (bedrijven) op basis van vooraf vastgelegde kennis of kwaliteitsnormen.

Let wel; dit is geen prestatiemeting gericht op beloning, maar een toets of men over de capaciteiten beschikt om de stichtingsdoelstellingen te realiseren. Op grond van de resultaten kan actie worden ondernomen, bijvoorbeeld door studieprogramma, om de inhoudelijke kwaliteit van de stichting te vergroten of up-to-date te houden.

Auditcommissie

In 2017 heeft De Fryske Mole een auditcommissie ingesteld. Dit naar aanleiding van de nieuwe aanvraag voor de POM-status en de eigen wens om de kwaliteit van de organisatie en van het onderhanden zijnde onderhoud en restauraties te borgen.

De auditcommissie bestaat uit twee externe leden met kennis van zaken rond organisatie en uitvoering van onderhoud en restauraties van monumentale molens. De commissie wordt ondersteund en geïnformeerd door twee leden uit het bestuur.

De auditcommissie adviseert gevraagd en ongevraagd het bestuur van de stichting over de rechtmatigheid en doelmatigheid van de uitgevoerde en uit te voeren werkzaamheden aangaande de bij de stichting in eigendom zijnde molens.

In december 2022 is een audit uitgevoerd, betreffende de (lopende) restauratie van de Beintemapoldermûne. De commissie heeft een aantal opmerkingen gemaakt, o.a. over dat er al vroeg in de uitvoering sprake is van planwijzigingen en meer- en minderwerk en er werd genoemd dat men een bouwhistorische verkenning miste. Vooral in het kader van de voorgeschiedenis, ervaringen en overwegingen welke in de jaren 1987-1988 binnen de Stichting DFM een rol hebben gespeeld bij het geven van de opdracht voor het aanbrengen van een rietdek op de kap en de romp.

De commissie plaatst kanttekeningen bij onder andere de extra laag kleedhout welke op de kap aangebracht werd en vraagt zich af in hoeverre het matzwarte lariks potdekselwerk als wandbedekking zich op de romp de komende jaren gaat houden in lange droge zomerperioden bij veel zonneschijn.

Wij nemen de opmerkingen van de auditcommissie als stichting ter harte en bespreken deze zowel met de commissie als intern en uiteraard ook met onze ingeschakelde bedrijven.

De zittingsperiode voor de auditcommissie was 2017 t/m 2021, de eerste periode was verlopen in 2022. Dit jaar is de heer S. van Seijen opgevolgd door de heer W. Bouma (J.O.N.G. Architecten, Balk). De heer Nienhuis is bij de commissie gebleven. De nieuwe periode is 2022 t/m 2025.

Inspecties van de molens

Gemiddeld wordt eens in de twee jaar een inspectie door de Monumentenwacht uitgevoerd. Monumentenwacht Fryslân heeft in het voorjaar van 2021 de molens geïnspecteerd.

De onderhoudscoördinatoren doen jaarlijks een opnameronde, vergezeld van de algemeen coördinator. Zij beoordelen dan aan de hand van de inspectierapporten ter plekke samen met de molenaars en aannemers welk onderhoud uitgevoerd gaat worden per jaar. Doordat er jaarlijks onderhoud wordt uitgevoerd en er restauraties worden uitgevoerd, is de algemene technische toestand van ons molenbezit de afgelopen jaren behoorlijk verbeterd ofwel in goede staat gehouden.

5. Molenaars

De meeste molens van DFM hebben één of meerdere molenaars. Het is zeer positief dat op deze manier de molens regelmatig kunnen malen/ draaien. Van onze molens zijn de Grutte Mûne bij Broeksterwâld, de Phenix bij Marrum, de Skalsumer Mole bij Schalsum, de Stienhúster Mûne bij Stiens en molen Victor bij Wânswert in gebruik als lesmolen voor de opleiding van vrijwillige molenaars. De coördinatie hiervan ligt bij het Gild Fryske Mounders.

Er zijn voldoende gediplomeerde molenaars beschikbaar voor het laten draaien van al onze molens en zeker van de 24 molens die kunnen worden ingezet bij extreem waterbezwaar, op verzoek van Wetterskip Fryslân. Deze molens dienen voor de oorspronkelijke functie, het bemalen van een polder. Dit is voor de molenaars een eervolle taak en het werkt kostenbesparend voor het waterschap als achtervang voor de elektrische gemalen.

Veel molenaars verrichten klein onderhoud aan hun molen en het molenerf, zoals grasmaaien, het schoonhouden van de molen en het smeren van de draaiende onderdelen, waardoor de molen als werktuig optimaal kan functioneren. Dit is voor de stichting zeer waardevol en kostenbesparend en waarderen wij zeer.

*Binnen bij molen De Hond Paesens
Foto: Monumentenwacht Fryslân*

De molenaars zijn gastvrij en stellen hun molen graag open voor publiek. Bijvoorbeeld tijdens de Nationale Molendag in mei, de Friese Molendag, georganiseerd door de werkgroep Friese Molendagen. Ook doen de molens van De Fryske Mole als het kan mee aan lokale molendagen.

De jaarlijkse bijeenkomst met onze molenaars hebben we in december gehouden.

6. Financiën

De totale exploitatiekosten bedroegen in 2022 € 201.086,- en de baten € 217.901,-. Het saldo is derhalve € 16.815,- positief. Voor het onderhoud van de 42 molens is in 2022 € 132.734,- uitgegeven, tegenover € 216.184,- in het jaar ervoor. De uitgebreide financiële gegevens zijn in de financiële jaarrekening 2022 uitgewerkt.

Voor het subsidiebedrag van 2022 van de provincie Fryslân is geen bezuiniging vastgesteld. De bijdrage voor onderhoud, algemene zaken en restauratie bedroeg voor 2022 € 104.290,-.

Het eigen Restauratiefonds Louise Scholten, opgericht in 2011, waarin een jubileumgift van De Jonge Arnoldus is ondergebracht, wordt niet meer gebruikt. Het tegoed van het aan de Fryske Mole gerelateerde Restauratiefonds Louise Scholten is overgeboekt naar De Fryske Mole als een voorziening Louise Scholten. Het restauratiefonds Louise Scholten bestaat nog wel maar is een stichting zonder middelen. Er worden ook geen vergaderingen meer gehouden. De stichting zal te zijner tijd worden opgeheven.

Het jaar 2022 was het vierde jaar van de huidige Sim-beschikking 2019-2024. In totaal is er minder dan 50% van het Sim-budget verbruikt. De laatste drie jaren van de Sim-periode zal dit worden bijgetrokken. Als Professionele Organisatie voor Monumentenbehoud is er weliswaar prioriteit in de toezeggingen van de rijkssubsidieregeling (Sim), echter de afgegeven beschikking heeft een percentage van 50% subsidie. Doordat de overige 50% nog niet in alle gemeenten is gedekt, is het volledig financieren van het onderhoud een uitdaging voor de begroting van de stichting. Het kostenniveau van de uit te voeren onderhoudswerkzaamheden is in 2022 sterk gestegen, vooral schilderwerk.

Het blijft daarnaast lastig om de grotere restauraties financieel rond te krijgen en de niet-subsidiabele kosten, zoals voor het molenerf, te financieren. Wij hebben destijds onze zorgen uitgesproken richting de Vereniging van Friese gemeenten, maar niet iedere gemeente heeft vooralsnog aan onze oproep gehoor gegeven en daarom blijft overleg noodzakelijk. We gaan ervan uit dat we eventuele financiële problemen op zullen lossen.

In deze periode, zeker wanneer de lagere overheden in het kader van bezuinigingen de bijdrage niet aan kunnen passen aan de verlaagde rijksbijdrage in de Sim-regeling, kunnen er financiële problemen ontstaan. Er zal vaker sponsoring en cofinanciering gezocht moeten worden voor niet-subsidiabele onderdelen en noodzakelijke grotere restauraties.

7. PR en Communicatie

PR en communicatie staan voor De Fryske Mole in het teken van naamsbekendheid en aandacht voor onze doelstelling. De Friese molenorganisaties, monumentenstichtingen, de werkgroep voor de organisatie van De Friese Molendagen en de redactie van De Utskoat komen elkaar steeds weer tegen en hebben belang bij elkaars bestaan. Wij hebben een PR-commissie, samen met het Gild Fryske Mounders, de Utskoat, de webmaster en onze stichting. De commissie wordt ondersteund door mevrouw M. Pennewaard van het Steunpunt Monumentenzorg Fryslân.

In samenwerking met het Gild Fryske Mounders verschijnt het blad 'De Utskoat' vier keer per jaar onder de bezielende leiding van Gerben Wijnja. De stichting verzorgt daarin de rubriek 'Efkes bijprate troch De Fryske Mole' waarin nieuws op gebied van restauraties en overige ontwikkelingen in de monumentenzorg worden toegelicht.

De officiële datum van oprichting van De Fryske Mole is 28 december 1970. Wij zijn in de aanloop naar 28 december 2020 aandacht aan ons gouden jubileum gaan schenken en wilden het vervolgens het gehele jaar 2021 blijven vieren. Nu het corona-virus de in het jubileumprogramma gedachte publieksgerichte activiteiten lastig maakte, hebben we gekozen de nadruk te leggen op zaken die individueel te beleven of gebruiken zijn. Denk hierbij aan Molens in het licht (met autoroute), de jubileum-Utskoat met alle molens vanuit de molenaars beschreven, publicatie van het Groot Fries Molenboek, door molenaars en molenkenners Warner B. Banga en Gerben D. Wijnja en vernieuwing van de website.

Als afrondende actie wordt ook nog in 2022 gewerkt aan bebording bij alle molens van De Fryske Mole. Zo ontstaat een aantrekkelijke informatievoorziening voor zowel recreanten als bewoners van de dorpen dichtbij de molens (zie voorbeeld hiernaast.) Niet alleen is ter plaatse een en ander over de molen te lezen. Wie meer wil zien en lezen, kan gebruik maken van de mobiele telefoon. Een QR-code geeft de bezoekers toegang tot extra informatie, zoals bouw, functie, molenaarsfamilies, interieurfoto's of een rondvluchtje rond de molen met een drone.

Dankzij de bijdragen van de provincie Fryslân en de deelnemende gemeenten kan het bebordingplan worden gerealiseerd.

De website van De Fryske Mole wordt onderhouden door Hilke van Houten, molenaar en bestuurslid bij het Gild Fryske Mounders. Voor sponsors is er een apart onderdeel van de website waarop de namen worden genoemd en de logo's worden getoond.

*Visualisatie van een informatiebord bij een molen
Beeld: Het Polderpeil, Dronryp.*

Het aantal donateurs van de stichting groeide in 2022 gestaag. Dit mede door de persaandacht rondom de verspreide jubileumactiviteiten en door de enthousiaste molenaars die na corona gelukkig weer meer voorbijgangers een kijkje op de molen konden geven.

8. Tot slot

Met dit jaarverslag verwachten wij een goed overzicht over het jaar 2022 te hebben geven. Als stichting blijven we samen met collega molen- en erfgoedorganisaties en onze vrijwillige molenaars werken aan behoud van - en aandacht voor - ons waardevolle Friese molenerfgoed.

We blijven genieten van 'Wyn, wetter en kreakjend hout'.

Het bestuur van Stichting De Fryske Mole,
W. Schukken, voorzitter

Leeuwarden, juni 2023

*Bord met tekst, overgenomen als motto van De Fryske Mole
Dit bord hangt in de Skalsumer Mole en is gemaakt door een leerling molenaar
Foto: Durk Piersma*

Verantwoording:

De foto's opgenomen in dit jaarverslag zijn eigen foto's van St. De Fryske Mole, tenzij anders vermeld.